

Openbaar Ministerie

College van Procureurs-Generaal

Voorzitter

Postbus 20305 2500 EH Den Haag

De Minister van Veiligheid en Justitie
mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 (0)70 339 96 00
telefax +31 (0)70 339 98 51

Beleid & Strategie

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen

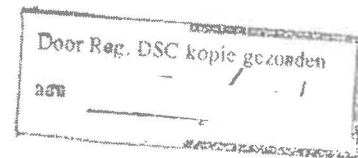
Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Onderwerp

21 januari 2011

PaG/B&S/15460

5676397/10/6

Advies conceptwetsvoorstel verruiming mogelijkheden strafrechtelijke aanpak huwelijksdwang

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 22 november 2010 heeft u het College van procureurs-generaal gevraagd te adviseren over een conceptwetsvoorstel, houdende een wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering met het oog op de verruiming van de mogelijkheden tot strafrechtelijke aanpak van huwelijksdwang.

In dit verband worden vier maatregelen voorgesteld:

1. Uitbreiding van rechtsmacht;
2. Verhoging van de maximumstraf waarmee het misdrijf dwang in artikel 284 Sr wordt bedreigd, deze gaat van negen maanden naar twee jaar;
3. Voorlopige hechtenis en toepassing van bepaalde opsporingsbevoegdheden wordt mogelijk;
4. Verlenging van de verjaringstermijn ten aanzien van huwelijksdwang gepleegd tegen een persoon jonger dan achttien jaar.

Voorts wordt voorgesteld, omdat dit in zekere zin ligt in het verlengde van de maatregelen die worden voorgesteld voor het tegengaan van huwelijksdwang, de rechtsmacht uit te breiden terzake van polygamie.

Het College heeft met belangstelling kennis genomen van dit wetsvoorstel en is gaarne bereid te adviseren. Met dit wetsvoorstel wordt uitvoering gegeven aan maatregelen die daaromtrent in het regeerakkoord zijn aangekondigd. Het College zal zich daarom in dit advies beperken tot technische- en handavingsaspecten.

In het algemene deel van de memorie van toelichting wordt de aanleiding voor dit wetsvoorstel beschreven. Uitgangspunt is dat een belangrijke verworvenheid in onze rechtsstaat is de vrijheid van het individu om zelf zijn of haar huwelijkspartner te kiezen. Huwelijksdwang is het dwingen van een persoon tot het aangaan van een huwelijk. Terecht wordt er op gewezen dat als kernbegrip 'dwang' moet worden beschouwd. Deze dwang kan bestaan uit zware psychische druk, geweld of bedreiging met geweld, uitgeoefend door partner, ouders, familie of gemeenschap. Voorts kan de dwang rechtstreeks zijn gericht tot het slachtoffer, maar ook tot een derde, zodanig dat het slachtoffer zich genoodzaakt ziet het huwelijk aan te gaan. Een huwelijk, op een dergelijk wijze gedwongen tot stand gekomen, verdraagt zich niet met de Nederlandse en internationale rechtsorde.

Op zichzelf is het daarom begrijpelijk dat de mogelijkheden om degene die een persoon dwingt tot het aangaan van een huwelijk strafrechtelijk te vervolgen worden verruimd. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat een kansrijke vervolging, ook bij een verruiming van de rechtsmacht, in belangrijke mate zal afhangen van de medewerking van het land waar het feit is begaan. Het College heeft er in dit verband behoefte aan om nog iets nader in te gaan op de beperkingen van de inzet van het strafrecht als het gaat om huwelijksdwang. Een uitbreiding van de rechtsmacht wil namelijk nog niet zeggen dat de onderzoeksmogelijkheden voor het openbaar ministerie in de praktijk worden vergroot. Want weliswaar kan door deze uitbreiding in meer gevallen een vervolging worden gestart, maar voor het welslagen van deze vervolging, culminerend in een strafrechtelijke veroordeling door de Nederlandse rechter, is de Nederlandse opsporing afhankelijk van de buitenlandse medewerking. En de realiteit is dat deze medewerking in de meeste gevallen moet worden verkregen van autoriteiten in landen met een ander rechtsstelsel, waar gearrangeerde huwelijken geheel legaal en gebruikelijk zijn. In deze landen bestaat zo goed als geen bereidheid om mee te werken aan een strafrechtelijk onderzoek naar een feit dat in dat betreffende land als niet strafbaar is aangemerkt. Zodra een jongere in het buitenland verblijft, wordt het treffen van (strafrechtelijke) maatregelen daarom moeilijk, zeker wanneer het jongeren betreft die onder het ouderlijk gezag vallen.

Gelet op het feit dat het naar Nederlands recht strafbare feit in de meeste gevallen in een ander land wordt gepleegd, waarvan de autoriteiten van dat land niet wensen mee te werken aan een Nederlands opsporingsonderzoek, is het zo goed als onmogelijk het benodigde bewijs te verkrijgen dat kan leiden tot een strafrechtelijke veroordeling. Daarom heeft het College met instemming kennis genomen van de passages in de inleiding van de memorie van toelichting, waarin wordt benadrukt dat van andere maatregelen dan de inzet van het strafrecht veel meer kan worden verwacht. Preventieve maatregelen, door betere voorlichting op de scholen, verbetering van deskundigheid en vroegsignalering door professionals, verbetering van de

hulpverlening. Terecht wordt gewezen op het grote belang van goed overleg en samenwerking met professionele partijen en maatschappelijke organisaties als migranten- en vluchtelingenorganisaties. Deze interventies kunnen daadwerkelijk iets betekenen in het terugdringen van dwanghuwelijken. Het strafrecht kan in deze gevallen maar zeer beperkt soulaas bieden. Dat wil overigens niet zeggen dat het College de voorgenomen wijziging overbodig acht. Wel dat het belang van het wetsvoorstel vooral is gelegen in de markering van de wetgever van het strafwaardig karakter van huwelijksdwang, waar in preventieve zin een belangrijke signaalwerking van uit kan gaan. Het College adviseert om deze notie, vanuit een realistisch perspectief van hetgeen van het strafrecht kan en mag worden verwacht, in de memorie van toelichting meer nadrukkelijk dan thans het geval is te belichten.

Voorts merkt het College op dat het wetsvoorstel een technische onvolkomenheid bevat. In artikel 5a, lid 2, wordt voor de omstandigheden genoemd in de onderdelen 1, 2, 3 en 5, rechtsmacht gevestigd in het geval de verdachte eerst na het begaan van het feit een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft gekregen. Het College veronderstelt dat, gelet op de memorie van toelichting, het de bedoeling is om alleen bigamie en polygamie van een eventuele vervolging uit te sluiten. De nummering in het tweede lid van artikel 5a behoeft derhalve aanpassing.

Voor het overige ziet het College geen aanleiding tot het maken opmerkingen.

Hoogachtend

Het College van procureurs-generaal

